

Barraca de vinya de cal Cases

Sant Vicenç de Castellet

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Cal Cases. Clot del Tufau. 08295 SANT VICENÇ DE CASTELLET
Emplaçament Al bosc que hi ha entre cal Cases i Castellgalí.

Coordenades:

Latitud: 41.66708
Longitud: 1.84296
UTM Est (X): 403678
UTM Nord (Y): 4613460

Classificació

Número de fitxa 08262-125
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Díficil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 002A00023
Fitxes associades:
[Cal Cases](#)
Autoria de la fitxa María del Agua Cortés Elía
Data de registre de la fitxa: ds., 28/08/2004 - 02:00

Descripció

Cal Cases té varies barraques de vinya al seu voltant que eren de parcers que cultivaven les terres. Aquesta barraca es troba en el bosc que hi ha entre la casa i el terme de Castellgalí, a un marge d'un camp. És la única barraca de planta rectangular de considerables dimensions. La planta és allargada, amb porta allindada oberta a un dels costats més estrets a ponent. Les parets d'obra seca pugen verticals, i les lloses a vegades es falquen amb pedres més petites. Fan entre 50 i 60 cm de gruix. La pedra utilitzada és la calcària de Sant Vicenç. La paret de tramuntana es troba mig recolzada al marge. La coberta és amb cúpula semiesfèrica tancada amb lloses i vista des de l'interior té l'aspecte de les navetes menorquines, amb la paret de la porta formant angle recte amb les laterals i un absis a la paret oposada a la porta. El pas de la planta quadrada a la circular de la cúpula es fa amb el sistema de petxines de les cúpules amb pedres travesseres que es col·loquen en els angles i permeten pujar la volta. Per l'exterior la cúpula està coberta de terra, fet que la impermeabilitza. Un element interessant és la cornisa que hi ha entre la teulada i el mur, formada per lloses que sobresurten uns centímetres amb l'objectiu de preservar els murs de la humitat de l'aigua.

Observacions:

Tipologia: planta rectangular coberta amb falsa cúpula. L'accés s'ha de fer caminant.

Història

Els petits masos del Serrat Beguda i el Clot Tufau eren parcers dels grans masos que tenien grans extensions de terra. El petit propietari, a més de conrear el seu petit tros de terra, eren parcers d'un o més propietaris grans, ja que es veien obligats per subsistir. Cal Cases era un dels masos importants del Clot del Tufau, i que al 1865 comptava amb 12 parcers (AMSV, Amillament). La tècnica de la pedra seca es remunta a la prehistòria i és molt freqüent a tota la conca mediterrània. Es caracteritza per l'ús de la pedra sense morter per a fer diferents tipus de construccions. Generalment la pedra és utilitzada sense treballar i solen ser peces més aviat planes. La pedra tan sols es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com una llinda o una cantonera. A la zona del Bages la pedra seca va lligada al món rural i a activitats productives relacionades amb la vinya. S'utilitza per a petites construccions temporals, com les barraques de vinya, aixoplucs, margereres. La tècnica no era fàcil i era freqüent que la fessin grups de persones especialitzades en aquestes construccions que es desplaçaven als llocs on era necessari construir o refer algun element. Cronològicament es tendeix a datar-les entre el segle XVIII i la segona meitat del segle XIX. Època de l'expansió agrària degut a la gran demanda de vins i licors en el mercat, que es va mantenir en auge fins l'arribada de la fil·loxera a finals del segle XIX i la industrialització que van frenar la producció i com a conseqüència es modifiquen les condicions dels contractes de conreu que afectes especialment als rabassaires. Això provoca una caiguda en l'ocupació de rabassaires que seran absorbits per la nova indústria tèxtil. Aquest increment de la producció vinícola va empènyer a bona part dels propietaris a roturar els boscos i a plantar mitjançant el sistema de feixes, camps i turons fins aleshores considerats marginals. Els pendents de les vessants de les muntanyes es van convertir en camps de conreu de les vinyes, amb parets de pedra que impedièren l'erosió del camp. Cada vinya tenia la seva barraca. La finalitat de les barraques era disposar d'un lloc per guardar les eines, alguns estris de cuina i el càntir d'aigua, i on els pagesos s'aixoplugaven de la pluja, feien la migdiada i a vegades dormien. Les barraques són de dimensions generalment petites, amb una alçada exterior que no supera els 3 metres i uns 2,60m interiors de mitjana. Generalment son cobertes amb volta i les portes són adintellades. La llinda generalment està formada per una llosa més gran i ben treballada. No és gaire freqüent la porta adovellada a la zona. Els marges de pedra seca constitueixen un model de paisatge molt característic del sud europeu. Tenen tan valor constructiu com paisatgístic. L'abandonament de l'ús està provocant la seva degradació i desaparició.

Bibliografia

SOLER, J.M. (1988). La tècnica de pedra seca. La construcció popular. Dovella, nº 29. Manresa.
BERRAL, A. (2001). Construccions rurals a la conca del riu Llobregat. XLIV Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos. Sant Vicenç de Castellet. Centre d' Estudis del Bages. Pp. 103-109.

